

FRONT LITERAR

REVISTĂ LUNARĂ

— Redactor V. Spiridoncă. —

— Strada Oltenia No. 4 Braşov. —

ŞTEFAN BACIU

INCHINARE.

Din orice depărtare, cartea mea aş vrea
Să-ţi fie pernă sau prieten bun,
Manta de ploaie pentru vreme rea
Sau cort, să te ferească de simun.

Noi am cetit-o împreună'n manuscris;
Tu ai iubit-o. Şi eu o ştiam
De când era doar muzică sau vis,
De când, cu trudă, noaptea o scriam.

Eu singur am însăilat pe albe pagini,
Şi strada o priveam pierdut,
Poeme multe, turme de imagini
Şi uneori cuvântul m'a durut.

Ţi-am povestit şi ţie meseria
De-a scoate dintr'o literă concerte
Şi când vorbeam, în glas cu toată bucuria,
Pleoapele-ţi băteau incerte.

Şi-aşa trecură anii: praf şi poezie
Am făurit o carte singur, slovenind-o împreună
Mereu alătura să-ţi fie
Căci anii noştri îi adună.

Din orice depărtare, cartea mea aş vrea
Să-ţi fie pernă sau prieten bun,
Manta de ploaie pentru vreme rea
Sau cort, să te ferească de simun.

1936.

E. AR. ZAHARIA

Interpretări din poezia rusă*)

Poesia vecinilor noştri răsăriteni este puţin cunoscută publicului român; pe dreptate spus, că nu s'a învrednicit de-o prezentare mai somptuoasă sub forma volumului, mai uşor de consultat, către care să se îndrepte oricând cititorul.

Afară de puţin cunoscutele traduceri de satire şi alte producţii din Antioh Cantemir, făcute, cu conştiinţa şi după

*) Mic fragment din prefaţa ce însoţeşte „Interpretări din poezia rusă”.

obiceiul veacului acelaia, de C. Negruzzi și Al. Donici; — de „Șalul negru“ al lui Pușchin cu care autorul lui „Alex. Lăpușneanu“ își face debutul; — de lunga poemă „Țigani“, tradusă în 1837, acum 100 de ani, de Al. Donici; nu de mult d. Ion Buzdugan, care, cu „Miresme de stepă“ ne-a dăruit și câteva frumuseți necunoscute din poezia rusească; — de poezia în care se reflectă deprinderi de obiceiuri din viața Românilor basarabeni, „Căruța poștei“ de Puschin, cu care a debutat Donici; — de firavele traduceri ori imitații din krikov, ale aceluiaș fabulist; — — afară de tulburătoarea baladă romantică „Demonul“ tipărită îndată după război la Iași, dar pe care trebuie să ne-o dea mai frumos d. George Lesnea, a lui Lermontov, pomenit și în subtitlul unei poezii de Cojbuț; — de violentele și ineditele erupții ale revoluționarului Serghei Esenin în magistrala interpretare a poetului Zaharia Stancu, acum în urmă în accente mai domoale, a d-lui G. Lesnea, de sporadicele pagini revelatorii din Mayakovsky în „Sens Unic“; — de rândurile și intenția d-lui Horia Roman de a ni-l da odată pe acest genin excentric; în afară de traduceri prin reviste obscure, făcute de tinerii și mai bătrânii iubitori de poezie din Basarabia; — de puținele poeme risipite de traducători onești, puternici dar necunoscuți, — mare lucru nu avem din cerurile poeziei rusești!

— — — — —

Dela întâlnirea lui Negruzzi cu tânărul Pușchin care se spune că i-a deșteptat Moldovanului ambiții literare, până la cea mai recentă transpunere a lui Esenin în grai carpatin, ce drum de revărsări stelare!

Nu e momentul aici, o facem aiurea, dar cine n'a fost isbit de faptul că îndată după volumul d-lui. Zaharia Stancu, 1934, poesia tânără românească capătă pe alocuri alt aspect, mai mult nerv, oarecare simplitate, dar în acelaș timp dărzenie? . . . Dl. Zaharia Stancu le-a deschis poeziilor noștri o cale nouă de explorări, ispititoare poate, pentru noutatea accentului sufletesc și expresie, dar și periculoasă; se disting de departe fanioanele revoltelor eseniene!

Nu vom face aici colocviu de poezie româno-rusă el ne-ar atrage și dușmăni — dar cine, dintre cunoscătorii întregii activități poetice, n'a tresărit, chiar dela început, citind versul d-lui . . . , imbibat de timbru Esenin? Aceasta însă nu-i coboară prestigiul.

Poezia rusească poate aduce azururi și brazde proaspete versului românesc, chiar mai surprinzătoare ca altele, vezi și la Balveont:

Tu vei fi frapat de ceiace nu aștepți nicidecum . . .

ALEX. BOTTOȘ

ANOTIMP VIITOR

Pe fruntea pădurilor
Rouă limpede va cădea
Pentru rodul murilor
Pentru fruntea ta și a mea.

Suflete calm ondulate
Lângă lanuri vor crește spre cer
Ca vârfuri de brazi luminate
De nimburi, în vânturi și ger.

V. SPIRIDONICĂPoem pentru moarte.

Drumul trudit mi-a spus să nu mai caut
 Setea mea de lunecare în ispită.
 Să urc golul din sânge și din flaut
 Și să însemn icoana ei ca pe o iubită.

Cuvântul celui din mine și din teasc
 Trosnea în leagănul de ore și poveste.
 Sorb din flori tot cerul unde pasc
 In stele visele și dorm cu zorile 'n ferestre.

— — — — —
 N'am găsit un munte cât un măr,
 In care truda s'o ascund de adevăr
 Și n'am aflat că inima ce-o port
 Era ca un lăstun, uitat, pe drumul mort.

SAȘA PANĂPREZENTA

Te evoc în tăcerea chinuitoare ca un gîtlej ars
 [de sete
 Și văd materializată din taine o melodie ușure
 Cum își sapă din fioruri prezența
 Undele își frîng ecoul cu teamă
 De sideful fiecărui nasture ce închide
 Amintirea atîtor plimbări
 Speriate de fantomele cu domiciliul în păduri
 Monograme încrustate în palme cu unghiile
 Insomnii aduse în gaj gîndului treaz continu
 Și glasul plecat departe spre orizont
 Să întâlnească o lună roșie
 Ca un obraz încins de febră.

Un țipăt a plesnit fruct matur
 Crusta halucinațiilor
 Zmuls din nervii coarde complice
 Alhimia clipei a cunoscut vocabularul
 Dospit din fauna zilelor flăcări
 Din zborurile bogate în stilete.

Ca o eșarfă de polei cît privirea poate
 Satelitul a schimbat vecinătatea în muzeu
 O aplecare peste fereastră
 Și această noapte nu va avea sfîrșit.

THEODOR CONSTANTIN

MARLENE DIETRICH

Mă oprisem în fața cinematografului să citesc afișele și să privesc fotografiile ce reprezentau scene dintr'un film în care Marlene Dietrich, avea ochi de hrube cu cearcăne de culoarea prunelor goldane, obraji cu scobituri de subțiori, pulpe nude și răs de patimă prins de nasturii porilor.

Mersesem două ore pe stradă alungat de acasă de singurătatea care îmi storcea sufletul ca pe o rufă udă; și plimbarea asta prin mulțimea care era veselă și mai ales nu era singură, nu-mi făcu bine; plictiseala începu să presare cioburi de sticlă pe nervii mei și să plimbe apoi pe deasupra tăvălugul nerăbdării.

M'am oprit atunci în fața cinematografului acela, așa cum se oprește cumpăna fântânii, sus. După câteva minute, ți-am simțit privirile pe umeri, pe ceafă ca niște fluturi ce mă îndeamnau să ascult melodia fără cuvinte a sborului lor ușor, de mătase pe trup gol și dur de fecioară scăldată în lapte de lună plină.

Simțiam aripile de mătase ale genelor plecându-se discret ca niște abat-jour-uri minuscule peste globurile de lumină ale ochilor ca nu cumva incandescența lor să mă supere.

Eu am rămas nemișcat ca să nu se sperie fluturii privirilor tale, și sufletu-mi își deschidea corola să absoarbă lacom pârga bucuriilor ce scutura zurgălăi de lumină și de răs mărunț.

Târziu când m'am întors aveam rid pieziș de zâmbet în colțul gurii și 'n ochii album cu chipul tău pictat aidoma de penelul imaginației. — Tu, zâmbeai și tu, cu ochii, gura și porii.

Și-am simțit amândoi cum sufletele noastre se împletesc ca suvițele părului tău, cu brumă de noapte printre fire, pe tâmple.

Am plecat împreună înțeleși în gând, și 'n suflet cu băsmăluțe de azurate primăveri, ca doi prieteni ce s'au regăsit, după mult timp, pe acelaș prag de destin. Și fiindcă trupurile noastre doreau să se înoade . . . așa cum se împletiseră mai înainte sufletele . . . ne-am strâns mâinile pășind mai departe.

Primele claviaturi ale nopții ne-au găsit cu trupurile flămânde încă, înnodate într'o îmbrățișare. . . Am curmat o sărutare pentru ca să ascultăm afară svon de cocori, zumzet de mahala cu ștregari, noroi și cioburi de băltoace ca niște ochiuri de ferestre murdare.

— „Primăvara!“

— „Da, primăvara!“

Și am sfârșit îmbrățișarea buzelor.

Un an întreg cutele sufletului meu au scris poeme pentru dragostea noastră și trupul a încuiat în pori vraja trupului tău ca pe o băutură tare. Apoi pe acelaș prag de destin tu te-ai dus fără ca să privești, fără ca să simți năframa părerilor de rău ce-o fluturam în urma ta.

Singurătatea și urîtul puseseră din nou în mine praf de cenușă!

. . . . Și într'o zi cu curcubeu de soare în primăvară și cu boț de iască în suflet, m'am oprit în fața aceuiași cinematograf ca să privesc pe aceeași Marlene Dietrich cu râsul patimei prins de nasturii porilor; și din nou am simțit fluturii privirilor tale pe umerii mei răsând cu aripile bucuriei pentru ca după câteva clipe să plece fără regret așa cum fără regret ai plecat și tu.

M'am întors să privesc în urma ta : altcineva te culesese în pragul destinului și mearga alături potrivindu-și pașii după ai tăi.

. . . . Și, ca și anul trecut noi doi, nerăbdători să cețiți cu ochii porilor în cartea trupurilor voastre, vă strângeați mâinile.

Paragraf pentru o nouă morală.

De câteori, în țara românească pescuitorii de bureți morali și-au ridicat tonul, totdeauna opinia publică i-a desaprobat.

N'a trecut mult decând o serie de cărți au fost cenzurate din cauza unor odrasle hiper-lucide, cari au ucis din distracție pe un nevinovat și atunci ca și acum, geniul românesc a fost închis cu lacăt și gratii ev-miedivale.

Inchiziția, în românia literară, căci numai în acest domeniu se poate instaura (cocoța), are toată grija să nu se corupă cuconițiile, nu fecioarele, nu feciorii și atrage în închisori pe mănuitorii condeiului inofensiv. Dar în acelaș timp frunțașii transferului ori ai banului rătăcit, se plimbă în mașini și dorm în liniște.

Diferența? fiecare clasă de imorali cu tratament specific. În literatură la fel. Poeții sunt chemați uneori să scrie pe zidurile închisorilor versuri pentru deținuții intelectuali, iar cărturarii cari și au trudit cenușiul cranian mai bine de o jumătate de veac în slujba neamului sunt împroșcați cu noroiu De cine? de o clică tâmpă și hapsină, care nu înțelege că viața are frumosul fără concursul omenescului lor și toată poezia naturii n'au s'o înțelegă decât în îngustele lor sicrie de lut.

Tudor Arghezi și toți cari au scos din noroiul uman acea stihie de aur, au toată grațitudinea și respectul generației tinere.

Noi ridicăm glasul de aici, de oriunde și strigăm opiniei publice, iubitorilor de literatură, să-și apere artiștii, să-și strige dreptul acesta! Fiecare este dator să reclame acest lucru fiindcă ei îl cer scriitorului. Și dacă imorală poate fi o poezie-ficțiunea reprezentând lumea cu aspirațiile sale în roman, atunci să fie închise teatrele vesele, casele de întâlnire ale burghezilor trântori. Să fie închise toate plajele dela mare, să nu mai circule oamenii goi pe străzi, în exerciții fizice, pentru antrenament.

Cerem legi pentru protecția bunului simț. Să se ardă statutele și pânzele, să fie duși la clinici acei ce vor fi găsiți oarecum în patul conjugal.

Asta e apărare artei de imoralitate! Asta e adevărata măsură a bunului simț, când morala publică reclamă.

Dar să închizi un scriitor pentru o carte cu poeme,

brrr! miroase a putregai ori a cadavru într'un colț de stradă și totuși, trecem cu capul în sus!

Români! Țara aceasta n'a avut o elită creatoare, recunoscută. Are azi astfel de luptători, care o pregătesc. Ei bine, se cere vigilența și răbdarea tuturor, ca să arătăm unei inșime minorității că patrimoniul li'eratrii nu poate fi călcat cu copitele, nu!

Ex.

SILVIU RODA

Moarte marină.

Vino să mergi și tu spre țărmlul aceleeași zile,
prin unda care ne va spăla pieptul cu regrete;
minoră — lumina filtrată prin pupile,
s'o'ntoarce printre oameni, vorbindu-le despre noi.

În drum, alge-ți vor săruta mijlocul ca pe o stea,
până când, odihniți pe corali cu brațe primitoare,
vom sta cumiți și vom întreba de soare
și de toate câte nu se vor vedea.

Împrejur va fi frumos ca'ntr'un acvarium
și amândoi vom crește: plantă ascetă
— și vom pași de mână, tăcuți, în altă eră
înfășurați în vis și'n rocile de cretă. . .

BCU Cluj / Central University Library Cluj

POEZIA

Al. Robot: Somnul singurătății, poeme.

Dl. Al. Robot s'a prezentat publicului într'o broșura cu câteva poeme frumoase.

Era timpul că poetul să-și scrie cuvântul în carte, după ce se risipise prin diferite reviste.

Poezia, în genere, un trebuie recomandată, doar pentru cititorul care caută rezonanțe, poate e bine, însă iubitorilor de stih bine dăltuit, — autorul unei cărți îi aduce din belșug darul cunoscut și de multe ori așteptat.

Printre pușinii poeți tineri, Al. Robot aduce un cântec serios, fără nici o împotrivire estetică. Există în această pozie un destin, un lirism bogat și absența autocântării de sine. Poetul fixează tot ce simte și vede în jurul său, cu meșteșugul actorului ori al divinității. Iată :

Matrozii beți cu luna uitată în ochiul gol
Și cu memorii vaste ca un jurnal de bord
După croazieră care, i-a exilat la nord
Naufragiază noaptea'n pipe și'n acool.

E o robustă viziune a lumii plină de păcate și mizerii. O înălțare pentru vârstele fiecărei morți în parte. Poetul nu se închide în luminile exterioare văzului său, are doar un somn lung, cu durerile căzute în mlaștina vieții, cu visele așternute drumului de vrajă. Visează bucurii și își înfiripă o atmosferă de țară, după fiecare vers în parte.

Amurgul ca o țară cu paserile roșii,
Din arbore desface un om și îl cunoaște.
Arcușul îți adoarme în ceașcă feți-frumoșii,
Și-o salcie pletoasă din lacrimă se naște.

Această poezie dă timbrul și măsura poetului Robot. Cu bogate și suculente tristeți, încrustând sbuciumul sufletesc într'o formă calmă și nouă.

Poetul tânăr, dela Chișinău, n'a uitat în sertar aceste frumoase poezii și cartea „Somnul Singurătății“ fixează un talent de mari valențe artistice.

Cu prospețime, imagine bogată și sănătoasă, deși ermetică, poezia lui Al. Robot aduce un aer curat și tineresc, înscriindu-se printre rarele pene care cu drept cuvânt pot mânui ușor și frumos imaginea lumii de dincolo de viața de toate zilele.

V. S.

NOTE.

— „Brașov“. Scriitorul Octav Șuluțiu a fost prezentat în vitrine cu monografia orașului Brașov, apărută în edit. „Fundațiilor“. Stilul și atenția autorului au contribuit cu talentul ca să ne descrie orașul cel mai frumos al țării, în pagini cari merită să fie recitite.

Admirabile clișee însoțesc ghidul, iar cercetarea trecutului istoric al acestui oraș, ne arată câtă pasiune pentru document a depus d. O. Șuluțiu și cu ce material vast, a plămădit cartea „Brașov“ care e poate una din cele mai frumoase oglinzi asupra geografiei țării noastre. Vom reveni

— G. Topârceanu a plecat dintre noi, dincolo, unde nu va mai scrie. „Balade Vesele“, „Migdale amare“ și „Parodii originale“. Poetul ieșean, vânător, artist și boem a dispărut într'o zi cu soare, când prietenii îl așteptau la Copou. Moartea aceasta ne-a împrăștiat gândurile.

Țigănie.

— Scriitorul Zaharia Stancu scria cândva că săptămâna cărții nu-i altceva, decât un moft, pretextul de întâlnire a câtorva domni cu burți balonate și chelii uscate.

S'a ieftenit cartea? S'au tras ediții populare pentru să teni?, pentru muncitori?, pentru elevi?.

Nimic! Nici un pas, doar fastul, când se adună Ionel Pillat și Alecu-Maria Al. Stamatiad și altă bandă mai tânără. Am uitat.

— Societatea Scriitorilor români a tras cu tibișir peste o boantă care se cheamă jocul de-a arta. Ce bine ar fi să fie pe acțiuni!

— Tudor Arghezi a fost ars! Câțiva țigani i-au dat foc statuei. Au ars ghetete, mucegaiul de sub unghii, bățul care purta în vârf otravă, cu o peniță uriașă, apoi bretelele și altele.

Dintr'un colț d. Eug. Lovinescu râdea imoral. L'au ars și pe el, tocmai când adunase stolul din Câmpineanu.

Dar Tudor Arghezi a rămas cu unghiile neatînse; va scrie deci, își dete părerea un mucos cu arătătorul într'o nare, degeaba am dat foc la „Cimitirul Buna Vestire“!

— „Familia“, rev. dela Oradea a apărut într'un frumos număr închinat lui Eminescu, cu ocazia serbărilor din Februarie.

Pagini în care se oglindește epoca noastră de înțelegere și frământare, au fost scrise de fruntașii scrisului românesc.

D. M. Samarineanu aduce cu această ocazie un mare sprijin moral și o chezășie că spiritul românesc nu doarme în fotolii academice.

— Scriitorul Traian Chelariu a tipărit o broșură „Pagini de antologie din poezia bucovineană“, edit. „Arta“, conferința ținută la radio, înfățișând o trecere în revistă a poezilor bucovineni.

De remarcat este faptul că poetul Tr. Chelariu a reamintit de T. Robeanu, poetul care acum 40 de ani a scris poezia „Strofe carpatine“, așa cum nu oricare clasic ar fi dăruit o mai clară și prețioasă poezie, în lit. contemporană.

— Țara fetelor se numește cartea cu poeme semnată de poeta Maria Banuș, care apare la toamnă. După trecere de câțiva ani, reapariția autoarei în pag. rev. Front literar a fost salutată cu bucurie. Dăm în vileag această veste, deoarece locul poetei este liber, alături de cei din generația tânără.

— Edit „Unu“, va tipări la toamnă o carte cu poeme care se cheamă „Atentat la bunele tabieturi“, de Sașa Pană. Scriitorul care ani de zile a condus o mișcare literară, ne dăruiește o colecție de poeme cum numai autorul cărții „Sadismul adevăratului“ poate scrie și frumos și rar. Salutăm cu bucurie!

— Const. Nisipeanu, autorul cărții „Metamorfoze“, tipărește cartea cu poeme „Călătorie spre țara închisă în diamant“, tot la ed. „Unu“.

Poetul C. Nisipeanu rămas între piscuri și zodii amare, n'a tăcut în zădar. Cine îl cunoaște va gusta cu plăcere arta acestui iubitor de slăvi înzăoate.

— Ionel Rujeanu. Am remarcat un nume nou, care semnează în „Pământul“, o nuvelă scrisă cu talent. „Întoarcere în timp“ relevă calități de scriitor, deoarece analiza și atmosfera se încadrează admirabil unui temperament fără oboseli.

— Ștefan Baciu. Autorul celor două cărți de mare succes, „Poemele poetului tânăr“ și „Poeme de dragoste“, va tipări în curând al treilea volum de poezii, care se va chema „Micul dor.“

Apariția acestui talent, în plină realizare, cu o nouă culegere de poezii va fi un triumf, deoarece poezia lui Ștefan Baciu a pătruns în masa de cititori, ca un fenomen ce se descopere mereu.

— Strângem rândurile în jurul scriitorului Mircea Eliade, care a fost pe nedrept acuzat de pornografie.

Scoaterea M. M. Eliade dela Universitate nu poate fi singurul și cel mai bun argument, când prostia și cocoșii cresc în libertate.

Opera științifică a d. Eliade poate va face cunoscut multor polimoralisti, că generația tânără nu poate fi călcată tocmai cu cel mai bun fruntaș.

Savanții, scriitorii, și poeții au înțelegerea și respectul peste granițe, aici, acasă la ei, au fost loviți fără cruțare. Protestul nostru strânge pe toți cei ce cred în puterile creatoare ale spiritului.

